

4. Georgiy Korobeynikov, Lesia Korobeinikova, Markus Raab, Mario Baić, Olga Borysova, Ivanna Korobeinikova, Gou Shengpeng, Irene Khmel'nitska. Cognitive functions and special working capacity in elite boxers. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*. 2023. №1, T.27. P. 84-90.
5. Iermakov S., Podrigalo L., Romanenko V., Tropin Y., Boychenko N., et al. Psycho-physiological features of sportsmen in impact and throwing martial arts. *Journal of Physical Education and Sport*. 2016. №162. P. 433-441.
6. Kohut I, Borysova O, Marynych V, Chebanova K, Filimonova N, Kropyvnytska T, Krasnianskiy K. Organizational Basics of Inclusive Education and Training Process for Karate Athletes with Disabilities. *Sport Mont*. 2021. Vol.19, №2. P. 107-112.
7. Kohut I, Marynych V, Chebanova K. Methodological and Methodical Support for the Organization of an Inclusive Educational and Training Process for Athletes with Disabilities in Karate. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*. 2021. Vol. 21, №2. P. 121-128.
8. Kojman, Y., Beeching, K., Gomez, M. A., Parmar, N., & Nicholls, S. B. (2022). The role of debriefing in enhancing learning and development in professional boxing. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 22(2), 250-260.
9. WU Chuanzhong, XU Li, Korobeynikava Lesia, QIU Xuhui, WANG Yangsong. Construction of Structural Elements and Characteristic System of Athletes' Cognitive Ability. *Psychology Research*. 2022. Vol. 12, № 5. C. 238-243.
10. Wu, Q. (2022). Boxing speed and muscle scientific training. *Revista Brasileira de Medicina do Esporte*, 28, 82-84.

References

1. Cizmic, D., Hoelbling, D., Baranyi, R., Breiteneder, R., & Grechenig, T. (2023). Smart Boxing Glove "RD α": IMU Combined with Force Sensor for Highly Accurate Technique and Target Recognition Using Machine Learning. *Applied Sciences*, 13(16), 9073.
2. Domingos, J., de Lima, A. L. S., Steenbakkens-van der Pol, T., Godinho, C., Bloem, B. R., & de Vries, N. M. (2022). Boxing with and without Kicking Techniques for People with Parkinson's Disease: An Explorative Pilot Randomized Controlled Trial. *Journal of Parkinson's Disease*, 12(8), 2585-2593.
3. Donnelly, R. R., Uqbolue, U. C., Gao, Y., Gu, Y., Duthiel, F., & Baker, J. S. (2023). A systematic review and meta-analysis investigating head trauma in boxing. *Clinical journal of sport medicine*, 33(6), 658-674.
4. Georgiy Korobeynikov, Lesia Korobeinikova, Markus Raab, Mario Baić, Olga Borysova, Ivanna Korobeinikova, Gou Shengpeng, Irene Khmel'nitska. Cognitive functions and special working capacity in elite boxers. *Pedagogy of Physical Culture and Sports*. 2023. №1, T.27. P. 84-90.
5. Iermakov S., Podrigalo L., Romanenko V., Tropin Y., Boychenko N., et al. Psycho-physiological features of sportsmen in impact and throwing martial arts. *Journal of Physical Education and Sport*. 2016. №162. P. 433-441.
6. Kohut I, Borysova O, Marynych V, Chebanova K, Filimonova N, Kropyvnytska T, Krasnianskiy K. Organizational Basics of Inclusive Education and Training Process for Karate Athletes with Disabilities. *Sport Mont*. 2021. Vol.19, №2. P. 107-112.
7. Kohut I, Marynych V, Chebanova K. Methodological and Methodical Support for the Organization of an Inclusive Educational and Training Process for Athletes with Disabilities in Karate. *Teoriâ Ta Metodika Fizičnogo Vihovannâ*. 2021. Vol. 21, №2. P. 121-128.
8. Kojman, Y., Beeching, K., Gomez, M. A., Parmar, N., & Nicholls, S. B. (2022). The role of debriefing in enhancing learning and development in professional boxing. *International Journal of Performance Analysis in Sport*, 22(2), 250-260.
9. WU Chuanzhong, XU Li, Korobeynikava Lesia, QIU Xuhui, WANG Yangsong. Construction of Structural Elements and Characteristic System of Athletes' Cognitive Ability. *Psychology Research*. 2022. Vol. 12, № 5. C. 238-243.
10. Wu, Q. (2022). Boxing speed and muscle scientific training. *Revista Brasileira de Medicina do Esporte*, 28, 82-84.

DOI 10.31392/UDU-nc.series15.2023.12(172).35

Шарафутдінова С.У.
старший викладач кафедри технологій оздоровлення і спорту
КПІ ім. Ігоря Сікорського м. Київ
Бойко Г.Н.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри технологій оздоровлення і спорту
КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ
Козлова Т.Г.
старший викладач кафедри технологій оздоровлення і спорту
КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ

ІСТОРИЧНІ, ФІЛОСОФСЬКІ ТА ПРАВОВІ АСПЕКТИ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ ЯК ТЕМИ ОСВІТНІХ ЗАВДАНЬ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ.

Метою дослідження було освітлення поглядів авторів на особливості впровадження навчальних матеріалів за темами історичних, філософських і правових аспектів розвитку фізичної культури в навчальні завдання фізичного

виховання студентів закладів вищої освіти. Виконання завдань роботи через аналіз педагогічної літератури, літератури з фізичної культури та інформації з мережі Інтернет щодо основних тематичних напрямків вивчення історії фізичної культури, філософських пошуків причин і наслідків та правових основ функціонування фізичної культури дозволило представити до обговорення проблемні питання навчальної підготовки студентів щодо освоєння досвіду занять фізичними вправами за напрямками оздоровчого тренування, фізичної рекреації, спортивного вдосконалення та професійно-прикладного тренування.

Предметним обговоренням роботи є розкриття необхідності використання історичних, правових, соціологічних знань розвитку різних напрямків фізичної культури як першоджерельних основ свідомого сприйняття студентами особливостей використання фізичних вправ.

Новизною дослідження слід вважати запропоновані авторами форми та методи впровадження освітніх елементів теоретичного ознайомлення студентів з історичними, філософськими та правовими аспектами фізичної культури, першоджерелами виникнення та умовами вдосконалення фізичних вправ та подання їх в процес практичного виконання.

Висновки вказують на осмислення означених темою змістів, підкреслюють погляди на актуальність внесення у навчальний процес практичних занять фізичного виховання аспектів, що розкривають історичні, філософські та правові сторони розвитку фізичної культури. Наголошується, що це розширює кругозор сприйняття студентами загального образу бачення змісту фізичної культури та реалізації її засобів в різних напрямках як соціальної та особистісної необхідності.

Ключові слова: історичні етапи, фізична культура, фізичне виховання, спорт, фізична рекреація, оздоровче тренування.

Sharafutdinova S.U., Boyko G.N. & Kozlova T.G. Historical, philosophical and legal aspects of development of physical culture as topics of educational tasks of physical education for students of higher education institutions.

The purpose of the study was to clarify the views of the authors on the peculiarities of the implementation of educational materials on the topics of historical, philosophical and legal aspects of the development of physical culture in the educational tasks of physical education of students of higher education institutions. The performance of work tasks through the analysis of pedagogical literature, literature on physical culture and information from the Internet regarding the main thematic directions of the study of the history of physical culture, philosophical searches for causes and consequences, and the legal basis of the functioning of physical culture made it possible to present for discussion the problematic issues of student training regarding mastering the experience of classes physical exercises in the areas of health training, physical recreation, sports improvement and professional and applied training.

The subject discussion of the work is the disclosure of the need to use historical, legal, sociological knowledge of the development of various directions of physical culture as the original basis of students' conscious perception of the peculiarities of the use of physical exercises.

The novelty of the study should be considered the forms and methods of introducing educational elements of theoretical familiarization of students with historical, philosophical and legal aspects of physical culture, the primary sources of the origin and conditions of improvement of physical exercises and submitting them to the process of practical implementation, proposed by the authors.

The conclusions point to the understanding of the content defined by the topic, emphasize the views on the relevance of introducing into the educational process of practical classes of physical education aspects that reveal the historical, philosophical and legal aspects of the development of physical culture. It is emphasized that this broadens the horizons of students' perception of the general image of the vision of the content of physical culture and the implementation of its means in various directions as a social and personal necessity.

Key words: historical stages, physical culture, physical education, sport, physical recreation, health training.

Вступ. Форми організації, засоби та методи фізичної культури і спорту, джерела та причини їх виникнення, зміни видових характеристик в динаміці їх розвитку відповідно до запитів суспільства, окреслення правового поля їх функціонування описано в багатьох роботах авторів науково-педагогічної літератури.

Дослідженням історичних етапів функціонування і розвитку галузі в різних країнах під впливом факторів державного регулювання, економічних особливостей самофінансування та інших аспектів присвячені роботи Ю.П. Мічуди [3]. Розкриттям змісту методологічних підходів "до підвищення рівня залучення населення до рухової активності, особливостей розвитку "спорту для всіх" у провідних країнах світу" під впливом міжнародних і континентальних організацій, а також збагаченням теоретичних і практичних аспектів державного управління сфери фізичної культури і спорту характерні публікації М.В. Дутчака [3]. На органічне поєднання зусиль держави, уряду, різноманітних суспільних організацій, установ та інститутів як умови та чинника ефективної організації фізкультурно-оздоровчої та спортивної діяльності у вузах різних країн світу, вказують у своїх роботах В.Л. Волков, С. Гуськов, І.О. Akindutire, W.E. Prentice [3]. Історичні етапи зародження і розвитку різних спортивних дисциплін, умови та причини виникнення фізичних вправ як спеціалізованих рухових дій тлумачаться як фундаментальні джерела закономірностей розвитку професійно-прикладної фізичної підготовки С.І. Присяжнюком, Д.Г. Оленєвим, В.П. Красновим [5]. На актуальності висвітлення історичних умов зародження атлетизму в процесі організації тренувань атлетичною гімнастикою з учнями загальноосвітніх навчальних закладів зазначено в публікації М.І. Матвієнка, А.М. Мавренко, В.В. Лисака [1]. Історичні етапи та причини зародження спортивних дисциплін єдиноборств розкриті в роботах В.А. Дідковського, Л.В. Масенко, М.І. Матвієнка, М.Х. Хасанова [2], [6].

Предметом нашої роботи є розкриття необхідності використання історичних, правових, соціологічних знань розвитку різних напрямків фізичної культури як першоджерельних основ свідомого сприйняття студентами особливостей використання фізичних вправ.

Формулювання цілей роботи

Метою дослідження було освітлення поглядів авторів на особливості впровадження навчальних матеріалів за темами історичних, філософських і правових аспектів розвитку фізичної культури в навчальні завдання фізичного виховання студентів закладів вищої освіти.

Основні завдання дослідження:

1. Провести аналіз педагогічної літератури, літератури з фізичної культури та інформації з мережі Інтернет щодо основних тематичних напрямків вивчення історії фізичної культури, філософських пошуків причин та наслідків та правових основ її функціонування.

2. Представити до обговорення проблемні питання навчальної підготовки студентів щодо освоєння досвіду занять фізичними вправами за напрямками оздоровчого тренування, фізичної рекреації, спортивного вдосконалення.

Результати дослідження

Вагомим внеском в результат успішності навчального процесу закладів вищої освіти з дисципліни «Фізичне виховання», актуалізацією ролі фізичних вправ як спеціалізованих, осмислених рухових дій в розрахунку оптимальності власної фізичної активності студентів, підвищенням мотиваційної складової до такої діяльності, в нашому баченні є внесення до програмного забезпечення в реалізації навчального матеріалу філософського осмислення причин виникнення тих або інших фізичних вправ, соціальних умов впливу на зміни в їх направленості щодо використання, аналіз історичних епох в яких зародились сучасні спортивні дисципліни, засоби фізичної рекреації, фізичної реабілітації, фітнесу та ін. Адже, фізична культура є продуктом суспільного життя людства.

Як зазначають С.І. Присяжнюк, Д.Г. Оленев, В.П. Краснов : “За своєю цілеспрямованістю і змістом вона історично змінюється відповідно до змін засобів виробництва. У кожній історичній формації фізична культура пов'язана з різними сторонами життя суспільства - його економікою, політикою, науками та мистецтвом” [5]. Слід зазначити, що розтлумачення таких аспектів в поданні навчальних матеріалів збагачує педагогічний вплив на студента, розширює кругозор сприйняття загального образу бачення змісту фізичної культури в реалізації її засобів в напрямках професійно-прикладної фізичної підготовки, оздоровчої, рекреаційної, реабілітаційної діяльності як, власне, соціальної та особистісної необхідності.

Так, наприклад, як вказують М.С. Хасанов, М.І. Матвієнко, Л.В. Масенко, “Умови успішного існування особи на будь-якому етапі розвитку суспільства у великій мірі залежить від почуття безпеки життєдіяльності, психологічної, інтелектуальної, фізичної готовності до негараздів і ситуацій ризику”. Автори зазначають, що “з давніх часів, для успішного ведення торгових справ купці “коробейники” постійно підтримували власну військову виучку, набирали для супроводження своїх караванів досвідчених воїнів. Також, походи віруючих до своїх святинь були наповнені небезпекою і ризиком. Так (за одною з версій) були організовані ордена воїнів-хрестоносців, які охороняли маршрути переміщення паломників. Монастирі на Сході здавна славляться неперевершеними воїнами-монахами, що було зумовлено необхідністю захисту своїх святинь” [6]. Таким чином, автори обґрунтовують виникнення бойових мистецтв, які ґрунтувались на той час можливістю проявів фізичних умінь та навичок, а, з причини суспільного запиту на їх постійне вдосконалення, детермінувались в спортивні дисципліни [6], [2]. У необхідності підготовки воїнів, Г.М. Арзютов і В.М. Гріщенков вбачають основну причину виникнення боротьби та її розвиток і поширення у народів Стародавньої Греції, Риму, Китаю, Індії, Єгипту, Стародавньої Русі [2].

Конструктивним до подання студентам як навчальний матеріал є аналітичний розгляд фізичних вправ як засобів оздоровлення, рекреації та професійно-прикладної підготовки. Так, С.І. Присяжнюк, Д.Г. Оленев, В.П. Краснов підкреслюють, що “з давніх часів прогресивні ідеї використання фізичних вправ, у тому числі гімнастики, для зміцнення здоров'я і протидії хворобам надихало людство” [5]. Автори надають публікований огляд виникнення та організаційно-методичного розвитку гімнастики (занять фізичними вправами) в Стародавньому Китаї, Індії, в Стародавній Греції, Стародавньому Римі, Середньовічній Європі в різних історичних епохах і описують бачення основних причин цього розвитку. Наприклад, тези : “Вперше розповідається про гімнастику йоґів у філософському трактаті “Аюверда” (мистецтво лікувати)”; “У давньому Китаї за 3000 років до н.е. виникла система гімнастичних вправ “Конг-фу” (умілець-чоловік). У енциклопедичній книзі з однойменною назвою описана велика кількість дихальних та загальнорозвиваючих гімнастичних вправ, які використовувались з метою позитивного впливу на окремі функції організму”; “У Давній Греції гімнастика стала чіткою системою. Виникнення її спричинялося необхідністю виховання здорових людей для служби в армії”; “Одночасно у греків виник культ гармонічно розвиненого і красивого тіла, ідеал якого і допомагала впроваджувати у життя гімнастика” [5], за умови образного розширення та інформативного збагачення викладачем такі тези, можуть стати чинниками у студентів розуміння першоджерельних причин та практичних наслідків характеру і класифікаційних особливостей фізичних вправ. Усвідомленні студентами такі питання стають факторами зародження інтересу до занять, підвищенням мотиваційного рівня фізкультурної активності.

Позитивним для обґрунтування історичних, філософських та правових аспектів розвитку фізичної культури в поданні як тем навчальних матеріалів може бути аналіз першопричин зародження фізичної рекреації як відпочинку, організації вільного часу у стародавньому світі, в країнах Західної Європи, що поданий авторами Т.Ю. Круцевич, Г.В. Безверхньою. Науковці освітлюють передумови для виникнення дозвілля як форми діяльності людини під впливом змін соціально-економічних формацій, обґрунтовують динаміку залежностей дозвілля від багатьох факторів (утворення скотарства, землеробства, урбанізації поселень, формування державно-правових форм організації і регулювання суспільних відносин тощо) [4]. Фахівці висвітлюють дослідження виникнення різних форм фізичної рекреації як

наповнення дозвілля : “У палестях були спеціальні приміщення, де розташовувались ванни і масажні зали. Багато уваги приділялось гігієні”; “Зверталась увага на правильне дихання і загартування організму, тому вправи виконувались на сонці і в затишку, під час сильного вітру і під дищем”; “Значною мірою активне дозвілля в античному суспільстві було пов'язане з традиційними іграми, спортивними змаганнями, які потребували або прямої участі лідини, або спостереження за ними”. Автори описують особливості умов виникнення спорту як сучасного суспільного явища та його різноманітних відхилень (виникнення опікунського спорту, основною метою якого “було не піклування про зміцнення здоров'я, фізичну підготовку або про відпочинок людей, а отримання грошових прибутків”); характеризують умови виникнення та розвитку туризму та альпінізму як різновидів фізичної рекреації [4].

Висновки Таким чином, з врахуванням дотримання високого рівня фахових знань викладача закладу вищої освіти, постійного їх оновлення та вдосконалення [3], в організацію процесу фізичного виховання студентів слід додавати викладання історичних, філософських та правових аспектів розвитку фізичної культури. Це розширює кругозор сприйняття студентами загального образу бачення змісту фізичної культури та реалізації її засобів в різних напрямках як соціальної та особистісної необхідності.

В.П. Андрущенко наголошує: “Знання історії дозволяє не лише поринути в атмосферу еволюції виду спорту від моменту зародження до моменту його міжнародного і олімпійського визнання, але і допомагає більш глибоко вивчити нюанси технічного арсеналу спортивного виду”[2].

Література

1. Мавренко А.М., Лисак В.В. & Матвієнко М.І. (2022) Погляди на особливості організації занять атлетичною гімнастикою з учнями загальноосвітніх навчальних закладів. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Випуск.К (147) 22. 3 Серія № 15. 2022, С. 239 - 243.*
2. Матвієнко М.І., Дідківський В.А. & Масенко Л.В. (2023) Погляди на соціальні аспекти зародження бойових мистецтв як першоджерельних основ розвитку спортивних єдиноборств – основи спеціальної фізичної підготовки студентів до самозахисту. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова, Випуск 3К (162) 23. Серія № 15. 2023. С. 248 - 253 DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).51*
3. Матвієнко М.І., Масенко Л.В. & Адирхаєв С.Г. (2021) Особливості наукового стажування викладачів закладів вищої освіти України в закордонному університеті. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова Випуск. 3 К(131) 21. 2021, 266-271. 271 DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3K(131).65.*
4. Круцевич Т.Ю. & Безверхня Г.В. Рекреація у фізичній культурі різних груп населення : *Навчальний посібник. – К.: Олімпійська література, 2010. - 248 с. : іл. - Бібліогр.*
5. Присяжнюк С.І., Оленев Д.Г., & Краснов В.П. (2018) Фізичне виховання студентів як компонент професійної освіти : *Навчальний посібник. – К.: НУБіП України, 2018. – 571 с.*
6. Хасанов М.Х., Матвієнко М.І. & Масенко Л.В. Боротьба самбо та засоби спортивної підготовки єдиноборств в особливостях спеціальної фізичної підготовки студентів в процесі освоєння навчальної дисципліни «Основи самозахисту» *Scientific Collection «InterConf», (43): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Global and Regional Aspects of Sustainable Development» (February 26-28, 2021). Copenhagen, Denmark: Berlitz Forlag, 2021. С. 706 - 711. UDC 001.1; ISBN 978-87-615-0721-1*

References

1. Mavrenko A.M., Lysak V.V. & Matvienko M.I. (2022) Views on the peculiarities of the organization of athletic gymnastics classes with students of general educational institutions. *Scientific journal of M. P. Dragomanov National University of Applied Sciences Issue. K (147) 22. 3 Series No. 15. 2022, pp. 239 - 243.*
2. Matvienko M., Didkovskiy V. & Masenko L. (2023) Views on the social aspects of the emergence of martial arts as the basis of the development of combat sports- the basis of students special physical training for self-defense. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Issue 3K (162) 23, Series № 15. K.: 2023. P 248 – 253. DOI 10.31392/NPU-nc.series15.2023.3K(162).51*
3. Matvienko M.I., Masenko L.V. & Adirchaev S.G. (2021) Features of scientific training of teachers of higher education institutions of Ukraine in a foreign university. *Scientific journal of the National Pedagogical Dragomanov University. Series № 15. Scientific and pedagogical problems of physical culture (physical culture and sports): Sb. scientific works. - K.: Publishing house of National Pedagogical Dragomanov University, 2021 - Issue 3K (131) 21. – s. 457 ; 266 - 271 DOI 10.31392/NPU-nc.series 15.2021.3K(131).65*
4. Krutsevich T.Yu. & Bezverhnya G.V. Recreation in the physical culture of different population groups: Study guide. - K.: Olympic Literature, 2010. - 248 p. : fig. - Bibliogr.
5. Prysiazhniuk S.I., Olenov D.G., & Krasnov V.P. (2018) Physical education of students as a component of professional education: *Study guide. - K.: NUBiP of Ukraine, 2018. - 571 p.*
6. Khasanov M.Kh. Sambo wrestling and means of martial arts training in the features of special physical training of students in the process of mastering the discipline "Fundamentals of self-defense" / M.Kh. Khasanov, M.I. Matvienko, L.V. Masenko// *Scientific Collection «InterConf», (43): with the Proceedings of the 2nd International Scientific and Practical Conference «Global and Regional Aspects of Sustainable Development» (February 26-28, 2021). Copenhagen, Denmark: Berlitz Forlag, 2021. P 706 - 711. UDC 001.1; ISBN 978-87-615-0721-1*